Форма № 09/18
Затверджена рішенням вченої ради ІДГУ
від 30.08.2018 р., протокол № 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ, ДОШКІЛЬНОЇ, ПОЧАТКОВОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Навчально-методичною радою ІДГУ
Протокол № 4 від 15.01 2019 р.

Голова НМР Н. М. Кольцун

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ДО ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

освітній ступінь магістр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта
(код і назва спеціальності)

освітня програма Дошкільна освіта. Альтернативна дошкільна освіта
Початкова освіта. Інклюзивна освіта
Початкова освіта. Позашкільна освіта

тип дисципліни сертифікована програма
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

Ізмаїл – 2019

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньо-професійної програми

кер. осв. програ. Філ О.О.

РЕКОМЕНДОВАНО:
кафедрою загальної педагогіки, дошкільної, початкової та спеціальної освіти
протокол № 9 від 08.01.2019р.

Завідувач кафедри _____ доц. Д.Г. Іванова

ПОГОДЖЕНО:
Голова науково-методичної ради факультету

_____

_____ доц. С.Д. Пенькова

Розробник програми: **Іванова Дора Георгіївна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки, дошкільної, початкової та спеціальної освіти

Рецензенти програми: **Кічук Надія Василівна**, доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки, дошкільної, початкової та спеціальної освіти

© Іванова Д.Г., 2019
© ІДГУ, 2019

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	***Заочна***
Кількість кредитів:4	*Лекції*:	
	14	*4*
Модулів: 4	*Практичні заняття*:	
Загальна кількість годин: 120		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2	*Лабораторні заняття:*	
	-	-
Семестр:3	*Семінарські заняття*:	
	18	*4*
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 3 - самостійна робота: 4	*Консультації:*	
	-	-
	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік	-	-
Мова навчання: українська	*Самостійна робота:*	
	88	*112*

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни: педагогічна система підготовки вихователів і вчителів початкової школи до проектної діяльності.

Метою вивчення дисципліни є професійна підготовка магістрантів до навчально-методичної роботи в умовах закладах дошкільної та початкової освіти, спрямованої на вдосконалення та підтримку професійного розвитку педагогів як суб’єктів проектної діяльності, стимулювання їхньої конструктивної активності.

Передумови для вивчення дисципліни: оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення дисциплін «Психологія і педагогіка вищої школи», «Освітній менеджмент в галузі дошкільної освіти», «Організація і управління в початковій школі».

Міждисциплінарні зв’язки: проблематика курсу пов’язана з дисциплінами «Інноваційні процеси в освіті», «Методологічні засади соціально-педагогічного проектування», «Педагогічна інноватика».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1.Знання

- сучасні підходи до організації безперервної професійної підготовки педагогів в Україні та зарубіжних країнах;
- чинники, що сприяють і гальмують процес високоякісної реалізації та підтримки здійснення організаційно-методичної роботи з підготовки педагогів закладів дошкільної та початкової освіти до проектної діяльності;
- організаційно-методичні засади укладання програм базової підготовки педагогічного персоналу до реалізації проектної діяльності в закладах дошкільної та початкової освіти (для проведення методичних об'єднань, семінарів, тренінгів, відкриття шкіл передового досвіду, творчих майстерень тощо), програм стажування та підготовки педагогів до участі у пілотних проектах;
- сучасні дидактичні технології, методи, прийоми, організаційні форми та засоби, за якими здійснюється професійна підготовка педагогів-проектантів у системі методичної роботи;
- організаційно-методичні засади підготовки та реалізації інтерактивного заняття (експериментальної програми), надання адресних і диференційованих методичних послуг для учасників соціально-педагогічних проектів, що реалізуються у закладах дошкільної та початкової освіти;
- основні вимоги до моделювання освітнього простору та дизайну освітніх ситуацій, оптимально пристосованих для методичної роботи з суб'єктами проектної діяльності;
- методику підготовки волонтерів до реалізації соціально-педагогічних проектів в умовах закладів дошкільної та початкової освіти;
- шляхи і способи підвищення рівня власної інформованості (накопичення, аналіз і систематизація інформації) у сфері соціально-педагогічного проектування, задоволення інформаційно-освітніх потреб у професійному рості або компенсації дефіциту компетентності суб'єктів соціально-педагогічного проектування;
- основні вимоги до створення та розповсюдження дидактичних, інструктивно-методичних, інформаційних і рекламних джерел, що необхідні для своєчасного розв'язання педагогами повідомлювальних, інформаційних і пошуково-операційних проектних завдань;
- методики, методи та прийоми самодіагностики потенційних проектантів;

2. Уміння

- аналізувати та критично оцінювати організаційно-методичний ресурс вітчизняних і зарубіжних моделей, сервісів, додаткових освітніх програм з підготовки педагогів до соціально-педагогічного проектування;
- розрізняти функціонально-рольовий і методичний ресурс менеджерів освітніх закладів, персоналу міських відділів освіти, керівників (кураторів проектів), проект-менеджерів (координаторів), фахівців-партнерів інших установ додаткової освіти в системі продуктивної підготовки педагогів закладів дошкільної та початкової освіти до реалізації проектної діяльності;
- здійснювати інформаційний пошук, педагогічний аналіз, добір і систематизацію програмового змісту методичної роботи з потенційними

педагогами-організаторами проектної діяльності в закладах дошкільної та початкової освіти;
- добирати та синтезувати відомості з широкого спектру науково-методичної літератури, технічних джерел інформації, ІКТ у процесі підготовки авторських програм з проективної освіти вихователів і вчителів початкової школи;
- обговорювати з досвідченими фахівцями (науковцями, методистами, викладачами, учителями, вихователями, психологами, соціальними педагогами та ін.) авторські розробки різних варіантів програм для потенційних педагогів-проектантів з різних точок зору і позицій, щоб досягти кращої якості методичних послуг;
- підготувати усні (з демонстрацією альбомів, ескізів, креслень, тематичних стендів, колажів тощо), мультимедійні (з показом відеофільмів, слайд-шоу, веб-сайтів тощо) академічні презентації авторських соціально-педагогічних проектів (програм); творчий захист авторського портфоліо з проектною документацією;
- надавати методичний супровід вихователям і вчителям, потенційним волонтерам і партнерам проектів на етапі оволодіння ними професійно значущими знаннями, вміннями та навичками в галузі соціально-педагогічного проектування;
- добирати та користуватися комплексом методів і методик з метою організації самодіагностики потенційних проектантів;
- добирати та конструювати різні форми підсумкової презентації соціально-педагогічних проектів вихователів і вчителів початкових класів (педагогічні конференції, конкурси, фестивалі, симпозіуми, освітні пікніки тощо);
- співпрацювати з досвідченими фахівцями соціономічної сфери у складі експертних комісій для оцінювання проектних пропозицій педагогів і результатів їх проектної діяльності; забезпечувати документований супровід роботи експертних комісій.

3. Комунікація

Здатність пояснювати (описувати, інтерпретувати) і презентувати інформацію про явища із сфери навчання і виховання дітей дошкільного і молодшого шкільного віку за відповідними психологічними і педагогічними категоріями; пояснювати та аргументувати визначені перетворення у сфері розвитку, навчання і виховання дітей та напрямів їх удосконалення, пояснювати свій вибір, доводити його доцільність на засадах морально-етичних і професійних норм, пояснювати і презентувати доробки із складання педагогічних прогнозів і планів дій, переконувати у їх доцільності і реалістичності, здатність пояснювати свої дії у команді, змінювати і підпорядковувати їх єдиним вимогам команди, здатність до порівняння й оцінювання відповідності результатів з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного і молодшого шкільного віку чинним вимогам. Здатність пояснювати, демонструвати і захищати особисту позицію у сфері розвитку, навчання і виховання дітей, здійснювати взаємодію з учасниками освітньо-виховного процесу з використанням сучасних інформаційних і

комунікаційних технологій, здатність презентувати результати освітньої роботи і пояснювати її якість, презентувати плани спільної роботи однодумцям, розподіляти завдання і обов'язки, переконувати в ефективності спільних дій, пояснювати і презентувати розроблені проекти учасникам освітньо-виховного процесу, залучати до їх виконання.

4. Автономність та відповідальність

Здатність самостійно обирати спосіб упорядкування та демонстрації інформації про явища із сфери навчання і виховання дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. Демонстрація особистої потреби у розширенні і оновленні інформації про зміст і способи здійснення розвитку, навчання і виховання дітей, практикувати обговорення і дискутування щодо проблем з розвитку, навчання дітей дошкільного і молодшого шкільного віку, дотримуватись прийнятих рішень і нести відповідальність за їх результати. Самостійно діяти у створенні умов для реалізації прогнозів і планів, залучати однодумців до їх виконання, здатність до толерантного ставлення до учасників команди та результатів їх дій; здатність до презентації і захисту власної позиції щодо оцінки відповідності/ невідповідності результатів з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку чинним вимогам. Володіння лідерськими якостями, здатність ініціювати спільну роботу і брати на себе відповідальність за результати роботи команди**,** здатність пропагувати і рекламувати власні ідеї і проекти, знаходити ресурси для їх реалізації.

4. Тематичний план дисципліни

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)					
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота
1.	Сучасні тенденції підготовки педагогів до проектної діяльності у контексті концепції навчання впродовж усього життя	4	2	2			10	1	2	2			14
2.	Підготовка педагогів до проектної діяльності в системі науково-методичної роботи закладів дошкільної, початкової та післядипломної освіти	4	2	2			12	1					14

3.	Кадрове забезпечення професійної підготовки вихователів і вчителів початкових класів до проектної діяльності	4	2	2			12	1					14
4.	Самодіагностика та самоменеджмент як шлях до професійної самореалізації в проектній діяльності	2	-	2			10	1					14
5.	Методичні засади підготовки майбутніх педагогів закладів дошкільної та початкової освіти до проектної діяльності в системі вищих закладів освіти	6	2	4			10	1					14
6.	Компенсаторна роль програм навчальних дисциплін (елективних курсів) у професійній підготовці майбутніх педагогів до проектної діяльності	4	2	2			12	1					14
7.	Методичні орієнтири самостійної та науково-дослідної роботи майбутніх педагогів у ракурсі організації їхньої проектної діяльності.	4	2	2			12	1	2	2			14
8.	Організаційно-методичні засади укладання програм післядипломної підготовки педагогічного персоналу до реалізації проектної діяльності в закладах дошкільної та початкової освіти	4	2	2			10	1					14
	Проміжний контроль	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	4
	Разом:	**32**	**14**	**18**	**-**	**-**	**88**	**8**	**4**	**4**	**-**	**-**	**112**

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Сучасні тенденції підготовки педагогів до проектної діяльності у контексті концепції навчання впродовж усього життя

Змістовно-процесуальні тенденції підготовки педагогів закладів дошкільної та початкової освіти до проектної діяльності в Україні. Основні напрямки навчання проектуванню педагогічного персоналу. Стратегії навчання проектуванню фахівців соціономічної сфери («навчання проектуванню в проекті»; навчання проектуванню у форматі спеціалізованих короткотермінових курсів і програм; фундаментальна фахова підготовка у вищих закладах педагогічної освіти;

Рівні професійної підготовки потенційних проектантів: допрофесійна підготовка учнів; навчання молодших спеціалістів у навчальних закладах I-II рівнів акредитації; особливості навчання студентів у вищих закладах освіти III-IV рівнів акредитації; специфіка магістерського рівня підготовки педагогічних кадрів; підвищення кваліфікації та перепідготовка дипломованих фахівців у закладах післядипломної педагогічної освіти.

Вітчизняні моделі професійної підготовки педагогів до проектної діяльності в умовах вищих закладів педагогічної освіти.

Здобутки та перспективи фахової підготовки педагогів закладів дошкільної та початкової освіти до проектної діяльності в зарубіжних країнах.

Основні педагогічні категорії курсу: проектне навчання, проективне навчання, проективна освіта, продуктивна проективна освіта, стратегія навчання проектуванню, підготовка педагогів закладів дошкільної та початкової освіти до проектної діяльності; зміст, методи, форми та засоби навчання педагогів проектній діяльності.

Тема 2. Підготовка педагогів до проектної діяльності в системі науково-методичної роботи закладів дошкільної, початкової та післядипломної освіти

Стратегічні орієнтири галузевої Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти у логіці її інноватизації. Принципи розвитку неперервної педагогічної освіти (неперервність, поєднання національних освітніх традицій та найкращого світового досвіду, інноваційність, прогностичність, гнучкість у реагуванні на суспільні зміни). Основні чинники, що сприяють і гальмують процес організації науково-методичної роботи з підготовки педагогів до проектної діяльності у закладах дошкільної, початкової та післядипломної освіти.

Аналітичний огляд методичного ресурсу вітчизняних і зарубіжних моделей, сервісів, додаткових освітніх програм з підготовки вихователів і вчителів початкових класів до проектної діяльності. Варіативність організаційних форм підготовки педагогів до проектної діяльності (очна, очно-заочна, вечірня, екстернат, дистанційна). Модель організації проектної

діяльності вчителя в системі науково-методичної роботи загальноосвітнього навчального закладу (автор А. Цимбалару). Модель методичного сервісу та методичного супроводу соціономістів-проектантів (автор О.О. Біла). Особливості створення авторських творчих майстерень учителів на базі закладів післядипломної педагогічної освіти.

Тема 3. Кадрове забезпечення професійної підготовки вихователів і вчителів початкових класів до проектної діяльності

Професійно-рольовий потенціал науково-педагогічної спільноти вищих закладів педагогічної освіти, менеджерів закладів дошкільної та початкової освіти, провідних фахівців міських відділів освіти, досвідчених вихователів і вчителів початкових класів, соціальних педагогів, керівників (кураторів проектів), проект-менеджерів (координаторів проектів) у системній підготовці педагогів до реалізації проектної діяльності. Функціонально-рольовий і методичний ресурс педагогічного персоналу закладів післядипломної освіти, менторів, коучів, фахівців-партнерів державних, приватних й альтернативних освітніх установ (навчальних центрів, закладів позашкільної освіти, освітніх спільнот тощо), волонтерських і молодіжних рухів у системі продуктивної підготовки педагогів до реалізації проектної діяльності. Феномен змобілізованості фахівців соціономічної сфери до проектування професійної діяльності у параметрах конструктивних педагогічних підходів.

Тема 4. Самодіагностика та самоменеджмент як шлях до професійної самореалізації в проектній діяльності.

Суть і мета самодіагностики потенційних проектантів. Значення результатів самодіагностики учасників проектної діяльності для їхньої подальшої самореалізації. Методики, методи та прийоми самодіагностики потенційних проектантів. Специфіка самокорекції учасників проектної діяльності за результатами самодослідження. Самоменеджмент учителів і вихователів у проектній діяльності. Шляхи і способи підвищення рівня власної інформованості (накопичення, аналіз і систематизація інформації) у сфері соціально-педагогічного проектування, задоволення інформаційно-освітніх потреб у професійному рості або компенсації дефіциту компетентності суб’єктів соціально-педагогічного проектування.

Тема 5. Методичні засади підготовки майбутніх педагогів закладів дошкільної та початкової освіти до проектної діяльності в системі вищих закладів освіти

Зміст і завдання підготовки майбутніх вихователів і вчителів початкових класів до проектної діяльності у вищому закладі освіти. Структурно-функціональна модель педагогічної системи підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до проектування професійної діяльності в умовах вищих закладів педагогічної освіти та умови її впровадження. Поняття про навчально-нормативну документацію (державний галузевий стандарт, освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ) випускника, державний класифікатор професій). Навчально-програмні документи з організації навчання студентів: освітньо-професійна програма підготовки (ОПП);

навчальний план; програма навчальної дисципліни. Класифікація методів навчання майбутніх педагогів у логіці їх підготовки до проектної діяльності: репродуктивні методи викладання (метод повідомлення готових знань за допомогою інформування, розповіді тощо); продуктивні методи викладу дидактичного матеріалу (метод повідомлення готових знань шляхом проблемного викладу, метод дискусії тощо). Застосування методу інструктування та його прийомів (консультування та інформування) у професійній підготовці майбутніх проектантів. Дидактичний сенс застосування методу наведення прикладу у викладанні. Дидактична потужність інтерактивного навчання майбутніх проектантів: поняття «інтерактивне навчання», «інтерактивні методи та методики навчання. Класифікація методів інтерактивного навчання. Метод проектів. Базові ознаки та класифікація організаційних форм підготовки майбутніх педагогів до проектної діяльності. Лекція в структурі фахової підготовки педагогів, її дидактичні елементи та різновиди (традиційні (вступна, лекція-інформація, оглядова, настановча), нетрадиційні (проблемна, бінарна, лекція-візуалізація, лекція-прес-конференція, лекція-провокація (з наперед запланованими помилками), лекція-консультація (за типом «запитання-відповідь» або «запитання-відповідь-дискусія»)). Опорний конспект лекції (ОКЛ) як метод навчання майбутніх проектантів. Застосування методу контрольних запитань на лекції.

Специфіка організації практичних занять в системі підготовки майбутніх педагогів до проектної діяльності. Види та структура аудиторних практичних занять. Активні методи та форми проведення академічних практичних занять: дидактична бесіда, дискусійні форми (диспут, дискусія, дебати), групові форми навчання (рольова гра, прес-конференція, інтелектуальне змагання, конкурс тощо); розв’язання педагогічних завдань; захист авторських програм і педагогічних проектів. Тренінг як метод навчання майбутніх педагогів на практичних заняттях. Основні вимоги до складання плану практичного заняття. Екскурсія як організаційна форма практичного навчання майбутніх проектантів. Етапи організації та проведення екскурсії в заклад дошкільної освіти, загальноосвітню школу, соціально-педагогічну службу тощо. Класифікація дидактичних засобів навчання студентів проектній діяльності. Друковані засоби організації навчання (підручник, його функції та різновиди; дидактичні вимоги до відбору науково-методичної літератури (навчальних посібників, робочих зошитів, періодичних видань тощо); дидактичний ресурс друкованих роздавальних матеріалів (ДРМ)). Застосування технічних засобів навчання (ТЗН), ІКТ у процесі професійної підготовки педагогів до проектної діяльності. Навчально-методичний комплекс (НМК) і навчально-матеріальна база (НМБ) у фаховій підготовці майбутніх проектантів.

Тема 6. Навчально-методичне забезпечення проектної діяльності педагога в системі дошкільної та початкової освіти.

Сутність понять «елективний курс», «спеціальний курс», «програма навчальної дисципліни». Стимулюючі чинники розробки спеціальних курсів

для майбутніх вихователів і вчителів початкових класів (соціальне замовлення, потреби соціально-педагогічної практики у зв'язку з інноватизацію освітніх закладів на локальному, регіональному рівнях, апробація педагогічних досліджень, творче впровадження зарубіжних освітніх технологій тощо). Методологічні підходи до розробки авторських елективних курсів. Обґрунтування необхідності введення спеціального (елективного) курсу. Основні вимоги до розробки змісту спеціальних курсів для майбутніх соціальних педагогів. Методи добору тематики спеціальних курсів. Прийоми обговорення з досвідченим персоналом (науковцями, методистами, викладачами, учителями, вихователями, психологами, соціальними педагогами та ін.) авторських розробок варіантів програм для потенційних педагогів-проектантів з різних точок зору і позицій для досягнення якісних методичних послуг.

Творча розробка планів-конспектів лекційних і практичних занять за змістом спеціального курсу. Програмовий зміст елективних курсів «Першооснови соціально-педагогічного проектування», «Основи формування проектної команди фахівців соціономічної сфери», «Управління соціально-педагогічними проектами». Методика підготовки волонтерів до реалізації соціально-педагогічних проектів в умовах закладів дошкільної та початкової освіти.

Тема 7. Методичні орієнтири організації проектної діяльності педагога.

Основні вимоги до розробки індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ) та порядок захисту ІНДЗ студентами. Упровадження кластеру проектів як новаторська форма підтримки студентських освітніх ініціатив. Новітні тенденції у створенні презентацій проектів. Види презентацій (слайдові, потокові, анімаційні). Скрайбінг як сучасна форма візуалізації навчального матеріалу. Особливості підготовки усних (з демонстрацією альбомів, ескізів, креслень, тематичних стендів, колажів тощо), мультимедійних (з показом відеофільмів, слайд-шоу, веб-сайтів тощо) академічних презентацій авторських соціально-педагогічних проектів (програм). Організація творчих захистів авторських портфоліо з проектною документацією.

Тема 8. Організаційно-методичні засади підготовки педагогічного персоналу до реалізації проектної діяльності в закладах дошкільної та початкової освіти.

Забезпечення інформаційного пошуку, добору і систематизації програмового змісту методичної роботи з потенційними педагогами-організаторами проектної діяльності в закладах дошкільної та початкової освіти.

Організаційні форми післядипломної підготовки педагогів до реалізації проектної діяльності (методичне об'єднання, семінар, тренінг, практикум, школа передового досвіду, творча майстерня, комплексна форма тощо). Орієнтовні програми підготовки педагогів до проектної діяльності в системі післядипломної освіти. Організаційно-методичні засади підготовки та реалізації інтерактивного заняття (експериментальної програми), надання

адресних і диференційованих методичних послуг для учасників соціально-педагогічних проектів, що реалізуються у закладах дошкільної та початкової освіти. Підготовка учасників навчально-виховного процесу до впровадження STEM-освіти. Основні вимоги до моделювання освітнього простору та дизайну освітніх ситуацій, оптимально пристосованих для методичної роботи з суб'єктами проектної діяльності.

Орієнтовний перелік проектних завдань для вихователів і вчителів початкових класів: проектування особистісного стилю педагогічної діяльності; створення власної педагогічної технології (підготовка та оформлення пакету документів згідно конкретної педагогічної технології); створення дозвіллєвих проектів і сценаріїв, соціальних проектів і програм для різних соціальних груп; розробка педагогічного тренінгу; проведення презентації школи, дидактичної системи, технології, самопрезентації тощо.

Створення та розповсюдження дидактичних, інструктивно-методичних, інформаційних і рекламних джерел, що необхідні для своєчасного розв'язання педагогами повідомлювальних, інформаційних і пошуково-операційних проектних завдань. Добір та конструювання різних форм підсумкової презентації соціально-педагогічних проектів вихователів і вчителів початкових класів (педагогічні конференції, конкурси, фестивалі, симпозіуми, освітні пікніки тощо). Програми стажування та підготовки педагогів до участі у пілотних проектах. Специфіка співпраці з досвідченими фахівцями соціономічної сфери у складі експертних комісій для оцінювання проектних пропозицій педагогів і результатів їх проектної діяльності. Особливості забезпечення документованого супроводу роботи експертних комісій.

5.2. Тематика семінарських занять.

Тема 1. Сучасні тенденції підготовки педагогів до проектної діяльності у контексті концепції навчання впродовж усього життя.

Тема 2. Підготовка педагогів до проектної діяльності в системі науково-методичної роботи закладів дошкільної, початкової та післядипломної освіти.

Тема 3. Кадрове забезпечення професійної підготовки вихователів і вчителів початкових класів до проектної діяльності.

Тема 4. Самодіагностика та самоменеджмент як шлях до професійної самореалізації в проектній діяльності.

Тема 5. Методичні засади підготовки майбутніх педагогів закладів дошкільної та початкової освіти до проектної діяльності.

Тема 6. Навчально-методичне забезпечення проектної діяльності педагога в системі дошкільної та початкової освіти.

Тема 7. Методичні орієнтири організації проектної діяльності педагога.

Тема 8. Організаційно-методичні засади підготовки педагогічного персоналу до реалізації проектної діяльності в закладах дошкільної та початкової освіти.

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		денна	заочна	
1.	Підготовка до лекційних і семінарських занять	10	20	конспект
2.	Підготовка до проміжного контролю	4	14	модульна контрольна робота
3.	Виконання індивідуальних завдань: - опрацювання наукових статей - аналіз першоджерел - підготовка рефератів, доповідей та повідомлень - підготовка до презентації результатів дослідження - проведення ігрової програми - підготовка і проведення майстер-класу або інтерактивного заняття	 10 10 20 14 20	 10 10 24 14 20	 анотації наукових статей аналіз прочитаної додаткової літератури, конспект повідомлення, доповідь, реферат презентація, портфоліо програма майстер-клас
	Разом	**88**	**112**	

Тематика індивідуальних (групових) завдань

1.	Підготуйте інформаційні доповіді з тем: «Сучасні тенденції технологізації системи освіти в Україні» «Сучасні тенденції технологізації системи освіти в зарубіжних країнах»
2.	Підготуйте презентацію кластера сучасних педагогічних проектів
3.	Презентуйте кластер творчих ідей вітчизняних і зарубіжних педагогів щодо впровадження технології проектного навчання в умовах закладів дошкільної або початкової освіти.
4.	Розробіть майстер-клас (або тренінгове заняття) (мета: навчання педагогів закладів освіти методам і прийомам розвитку критичного мислення дитини на заняттях).
5.	Продемонструйте на прикладах низку прийомів використання інформаційних і телекомунікаційних технологій навчання на заняттях у закладах дошкільної та початкової освіти.
6.	Підготуйте доповідь або реферат з теми (за вибором): «Альтернативні педагогічні технології (школа-парк М.О.Балабана)», «Технологія ймовірнісної освіти О.М. Лобка», «Педагогіка гуманізму В.О.Сухомлинського».
7.	Презентуйте один із типів ігрових програм (за власним вибором): - розробіть соціально-педагогічний проект / або валеологічну (превентивну) програму для вихованців закладів дошкільної освіти;

	- підготуйте засідання круглого столу з теми «Калейдоскоп педагогічних інновацій» у ракурсі впровадження технологій проектної діяльності у вітчизняних і зарубіжних закладах освіти; - продемонструйте специфічні особливості застосування проектних технологій за одним із напрямів (дослідницько-експериментальним, художньо-естетичним, еколого-натуралістичним, туристично-краєзнавчим, науково-технічним або в дитячо-юнацьких спортивних школах)
8.	Розробіть план-конспект інтерактивного заняття в умовах дошкільних закладів освіти з використанням елементів проектної діяльності

Орієнтовний перелік проектних завдань
для вихователів і вчителів початкових класів (за вибором):

1) проектування особистісного стилю педагогічної діяльності; створення власної педагогічної технології (підготовка та оформлення пакету документів згідно конкретної педагогічної технології); створення дозвіллєвих проектів і сценаріїв, соціальних проектів і програм для різних соціальних груп; розробка педагогічного тренінгу; проведення презентації школи, дидактичної системи, технології, само презентації;
2) створення та розповсюдження дидактичних, інструктивно-методичних, інформаційних і рекламних джерел, що необхідні для своєчасного розв'язання педагогами повідомлювальних, інформаційних і пошуково-операційних проектних завдань;
3) добір та конструювання різних форм підсумкової презентації соціально-педагогічних проектів вихователів і вчителів початкових класів (педагогічні конференції, конкурси, фестивалі, симпозіуми, освітні пікніки, майстер-класи).

Результати дослідницької діяльності, індивідуального або групового проектування студенти презентують на семінарському занятті (обсяг презентації – 20 слайдів).

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. Форми поточного контролю: семінарські заняття, індивідуальні та групові завдання.
Інформаційне повідомлення, розробка проекту, тестовий контроль.
6.2. Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота.
6.3. Форми підсумкового контролю : залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Відповіді студентів на семінарських заняттях, аналіз наукової літератури, опрацювання наукових статей та першоджерел, проектна діяльність, презентація, анотації наукових статей, повідомлення, доповідь, реферат, портфоліо, майстер-клас, ігрова програма.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

Варіант 1

1. Проаналізуйте змістовно-процесуальні тенденції підготовки педагогів закладів дошкільної та початкової освіти до проектної діяльності в Україні.
2. Доведіть на прикладах, що інтенсивний розвиток науки і техніки закономірно обумовлює трансформацію індивідуальних запитів учнів у сфері освіти, що в свою чергу викликає пошук і впровадження нових педагогічних технологій, зокрема проектних.

Варіант 2

1. Розкрийте роль менеджерів закладів дошкільної та початкової освіти, досвідчених вихователів і вчителів початкових класів, у системній підготовці педагогів до реалізації проектної діяльності. Наведіть приклади з урахуванням регіонального контексту.
2. Зазначте шляхи і способи задоволення інформаційно-освітніх потреб педагогів у сфері соціально-педагогічного проектування.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
89-70	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 10-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7.	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять.

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань.

максимальна кількість балів	вид
5	Анотування наукових статей
5	Конспект першоджерел
5	Реферат, доповідь, повідомлення
5	Презентація, ігрова програма, майстер-клас

Критеріями оцінювання *анотацій наукових статей* є вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені автором у статті. Критеріями оцінювання роботи з *першоджерелами* є здатність студента тезово розкрити зміст запропонованого матеріалу. Оцінювання *реферату* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні

цитування й посилань на джерела. Критеріями оцінювання *презентації* є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій та проектних розробок магістрантів (ноутбук, проектор).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Азарова Т. В. Програми підготовки кадрів для системи інформаційно-методичного забезпечення процесу вирішення соціальних проблем на місцевому рівні / Т. В. Азарова, Л. К. Абрамов, Л. О. Станкевич. – Кіровоград: ЦПТІ, 2004. – 76 с.
2. Азарова Т. В. Технологія оцінки соціальних програм і проектів / Т. В. Азарова, Л. К. Абрамов. – Кіровоград : ІСКМ, 2007. – 100 с.
3. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні: Наказ М-ва від 22.05. 2012 р. № 615 «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/osvita/doshkilna-ta-zagalnaserednya/ doshkilna-osvita/148-diyalnist/osvita/doshkilna-ta-zagalnaserednya/doshkilna-osvita/10023. – Заголовок з екрану.
4. Белая Е. А. Акмеологические основания построения модели методического сервиса для специалистов социономического профиля / Е. А. Белая // Акмеология 2013. Методологические и методические проблемы / Под ред. Н. В. Кузьминой, Е. Н. Жариновой. – СПб.: Изд. НУ «Центр стратегических исследований», 2013. – Вып. 21. – С.17-22.
5. Бєлєнька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу: монографія / Ганна Володимирівна Бєлєнька. – К.: Університет, 2011. – 320 с.
6. Бех Л. В. Проектная деятельность дошкольных работников в процессе повышения квалификации как условие обеспечения качества образования : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Л. В. Бех. – Ростов н/Д, 2007. – 25с.
7. Біла О. О. Застосування інтерактивних методів навчання у професійній підготовці майбутніх фахівців соціономічної сфери до проектної діяльності / О. О. Біла // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [гол. ред.: М. Т. Мартинюк]. – Умань: ПП Жовтий О. О., 2012. – Ч.4. – С. 18-23.
8. Біла О. О. Мобілізаційні функції майбутніх фахівців соціономічного профілю у сфері соціально-педагогічного проектування // Наукові записки НДУ. Серія «Психолого-

педагогічні науки» / Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя; за заг. ред. проф. Є. І. Коваленко. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2012. – № 6. – С. 23–29.
9. Біла О. О. Модель методичного сервісу для майбутніх соціономістів-проектантів: матеріали міжнар. науково-практ. конф. [«Вища школа: інтеграція і співробітництво освітніх систем»], (25-26 квітня 2013р.). – Черкаси, 2013. – С.44-46.
10. Біла О. О. Організація сумісної діяльності майбутніх фахівців соціономічної сфери у проектних командах // Вісник Черкаського університету. – [Серія : Педагогічні науки]. – 2011. – Вип. 199. – Ч. 1. – С. 37-41.
11. Біла О. О. Першооснови соціально-педагогічного проектування : [навчально-методичний посібник] / О. О. Біла. – Одеса : Астропринт, 2012. – 260 с.
12. Біла О. О. Про особливості організації самостійної проектної діяльності майбутніх фахівців соціономічної сфери в інноваційній вищій школі / О. О. Біла // Наука і освіта: науково-практ. журнал ПНЦ АПН України. – 2012. – №8 / CVIX. – С. 21-23.
13. Біла О. О. Психологія управління (соціально-психологічний контекст): [навчальний посібник] / Рекомендовано Мін. освіти і науки України як навчальний посібник / Серія «Управління навчальними закладами» [За заг. ред. О. Я. Чебикіна]. – Одеса: Видавець СВД М. П. Черкасов, 2008. – 232 с.
14. Біла О.О. Підготовка майбутніх фахівців соціономічної сфери до проектування професійної діяльності: теорія і практика : [монографія] / О.О. Біла. – Одеса : Астропринт, 2013. – 420 с.
15. Бреславець Н. О. Формування компетентності життєвого проектування студентської молоді в умовах вищого навчального закладу: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Н. О. Бреславець; Східноукр. НУ ім. В. Даля. – Луганськ, 2010. – 20 с.
16. Буркова Л. В. Теоретико-методологічні засади застосування інноваційних технологій у підготовці фахівців соціономічних професій у вищій школі: Автореф. дис. … д-ра пед. наук: 13.00.04 / Л. В. Буркова; Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – К., 2011. – 43 с.
17. Кен Робінсон, Лу Ароніка. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту / переклад з англ. Ганна Лелів. - Львів: Літопис, 2016. - 258 с.
18. Волинець Ю.О. Формування у майбутніх вихователів готовності до експериментальної роботи з дітьми старшого дошкільного віку / Ю. О. Волинець // 1020-річчя історії шкільної освіти в Україні: традиції, сучасність, перспективи: міжнар. наук. конф. : зб. матеріалів / редкол. : В.О. Огнев'юк, Л.Л. Хоружа [та ін.]. – К.: КМПУ ім. Б.Д. Грінченка, 2009. – С. 98–100.
19. Гладкова В.М. Професійне самовдосконалення менеджерів вищих навчальних закладів: акмеологічні основи: Монографія. - Київ: Освіта України, 2013. - 350 с.
20. Докучаєва В. В. Проектування інноваційних педагогічних систем у сучасному освітньому просторі: монографія / В. В. Докучаєва – Луганськ: Альма-матер, 2005. – 304с.
21. Дроботенко Ю.Б., Альтергот Е.Г. Преподаватели и студенты как агенты образовательных изменений // Вектор науки Тольяттинского государственного университета. Серия «Педагогика, психология». – 2013. – № 2 (13). – С. 106–109.
22. Єрмаков І. Г. Життєвий проект особистості: від теорії до практики: практико зорієнтований посіб. / І. Г. Єрмаков, Д. О. Пузіков. – К. : Освіта України, 2007. – 212 с.
23. Кічук Н. В. Компетентність саморозвитку майбутнього фахівця: особистісно орієнтовані технології формування у вищій школі // Наук. вісник Миколаїв. держ. ун-ту. Педагогічні науки: зб. наук. пр. Вип. 12. Т.1. – 2006. – С. 80-87.
24. Кічук Н. Нова вітчизняна школа: актуалізація педагогічних інновацій у підготовці конкурентноздатного фахівця //Актуальні проблеми професійного розвитку фахівців соціономічної сфери в системі неперервної освіти // Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. - Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2017. - С.50-53.

25. Колесникова И. А. Педагогическое проектирование : учеб. пособие для высш. учеб. завед. / И. А. Колесникова, М. П. Горчакова-Сибирская [под ред. В. А. Сластенина, И. А. Колесниковой]. – 3-е изд. – М. : Изд. центр «Академия», 2008. – 288 с.
26. Компетентність саморозвитку фахівця: педагогічні засади формування у вищій школі: Монографія / [За ред. Н. В. Кічук] – Ізмаїл: ІДГУ, 2007. – 236 с.
27. Метод проектов в университетском образовании : сб. науч.-метод. статей / сост. Ю. Э. Краснов ; под общ. ред. М. А. Гусаковского. – Минск : БГУ, 2008. – Вып. 6. – 224 с.
28. Моделювання та впровадження програм щодо здорового способу життя : метод. матеріали для тренера / авт.-упор.: В. В. Лях, Т. Л. Лях; під заг. ред. І. Д. Звєрєвої, Г. М. Лактіонової. – К. : Наук. світ, 2002. – 58 с.: рис. – (Б-чка соціального працівника / соціального педагога : дод. до журн. «Практична психологія та соціальна робота». Сер. «Благополуччя дітей та молоді»).
29. Огольцова Н. Н. Мультимедийные проекты как средство повышения квалификации педагогов: автореф. дис. на получение науч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Н. Н. Огольцова. – Новокузнецк, 2007. – 23 с.
30. Остапчук О. Є. Синергетичний потенціал авторського проектування педагогічних систем / О. Є. Остапчук // Педагогіка і психологія. – 2008. – № 2. – С. 86–100.
31. Педагогічне проектування : навч.-метод. посіб. / [авт.-упоряд. А. Цимбалару]. – К. : Шк. світ, 2009. – 128 с. – (Б-ка «Шкільного світу»).
32. Чернилевский Д. В. Дидактические технологии в высшей школе: учебное пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 437 с.

10.2. Допоміжні джерела

1. Безпалько О., Едель С. Підготовка волонтерів до роботи з дітьми обмежених функціональних можливостей: Методичні рекомендації / За ред. А. Й. Капської. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2001. – 115 с.
2. Белая Е. А. Функционально-ролевой потенциал специалистов социономического профиля в проектной команде: материалы междунар. научно-практ. конф. [«Психология и педагогика: методика и проблемы практического применения: В 2-х частях / Под общ. ред. С. С. Чернова»], (14 марта 2011 г.). – Новосибирск: Издательство НГТУ, 2011. – Ч. 2. – С. 235-239.
3. Белоусова Р. В. Комунікативна креативність як професійно важлива властивість представників соціономічних професій / Р. В. Белоусова // Пробл. розв. педагогіки вищої шк. у XXI ст.: теорія і практика, 2002. – С. 105-107.
4. Біла О. О., Кожевникова С. І. Проектування арттерапевтичної роботи з вихованцями із обмеженими можливостями в умовах науково-дослідницької практики магістрів: матеріали всеукр. міжвуз. наук.-практ. конф. студ. і молод. науковців [«Студентські соціальні ініціативи: реалії та перспективи»], (20 квітня 2010 р.) // Виховання і культура. – 2010. – №2 (22). – квітень-червень. – С. 126-128.
5. Біла О. О. Компетентнісна модель підготовки соціального педагога // Системно-діяльнісний підхід до підготовки майбутнього вчителя: [колект. монографія] / О. Я. Чебикін, З. Н. Курлянд, І. М. Богданова, Н.В. Яблонська, Н. Д. Хмель, О. В. Вдовіченко, О. О. Біла. – Одеса: СМИЛ, 2006. – С. 75-85.
6. Біла О. О. Педагогіка вищої школи // Інтегрований курс соціально-педагогічної теорії і практики / Рекоменд. МОН України як навчальний посібник / О.О. Біла, І.М. Богданова, О.В. Паскаль [За ред. І. М. Богданової]. – Одеса: Пальміра, 2008. – С. 216-337.
7. Біла О. О. Підвищення якості підготовки соціального педагога до роботи з родиною у вищому навчальному закладі // Наука і освіта: науково-практ. журнал ПНЦ АПН України. – 2001. – № 1. – С. 7-9.
8. Біла О. О. Підготовка фахівців соціономічної сфери в Ізраїлі: материалы II открытого междунар. научн. форума [«Современные тенденции в педагогическом образовании и

науке Украины и Израиля: путь к интеграции»], (5-6 декабря 2011 г.). – Ариэль, Израиль, 2011. – С. 13-14.
9. Біла О. О. Про деякі аспекти допрофесійної соціальної освіти у зарубіжних країнах // Вісник Черкаського університету. [Серія : Педагогічні науки]. 2008. Вип. 123. С. 25-31.
10. Біла О. О. Про участь майбутніх фахівців соціономічної сфери у кластері локальних соціально-педагогічних проектів // Науковий вісник ПНПУ імені К. Д. Ушинського: зб. наук. пр. – 2011. – № 1-2. – С. 206-211.
11. Біла О. О. Проектна діяльність майбутніх фахівців соціономічної сфери як ресурс їх духовного збагачення у поліетнічному освітньому середовищі / О. О. Біла // Нові технології навчання: наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОНмолодьспорту України, Академія міжнародного співробітництва по креативній педагогіці: У 2-х ч. – Київ-Вінниця, 2012. – Вип. 73. – Ч. І. – С. 28-33.
12. Богданова І. М. Педагогічні інновації в системі підготовки вчителя: кінець ХХ – початок ХХІ століття: монографія / І. М. Богданова. – Одеса: М. П. Черкасов, 2009. – 157с.
13. Глебова Л. М. Социально-педагогическое проектирование образовательной политики региона: автореф. дис. … д-ра пед. наук: 13.00.01 / Л. М. Глебова; Арзамас. гос. пед. ин-т им. А. П. Гайдара. – Арзамас, 2011. – 60 с.
14. Гофрон А. Різні погляди на Європу і проектування освітніх концепцій // Вища школа України. – 2005. № 1. – С. 37–45.
15. Горопаха Н.М. Педагогічна практика за вимогами кредитно-модульної системи / Н.М. Горопаха, Т.І. Поніманська. – К.: Слово, 2009. – 280с.
16. Іванова Л. А. Педагогічне проектування процесу професійної підготовки педагогів-організаторів у Міжнародному дитячому центрі «Артек» : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Л. А. Іванова. – Київ, 2005. – 25 с.
17. Ігри дорослих. Інтерактивні методи навчання / Упоряд. Л.Гліцина. – К.: Ред. загальнопед. Газ., 2005. – 128 с.
18. Ігрова діяльність у дошкільній освіті п’ятирічних дітей (педагогічний супровід до програми «Дитина»): навч.-метод. посіб. / авт. кол.: Г.В. Бєлєнька, В.М. Вертугіна, Ю.О. Волинець, С.О. Довбня, Л.В. Гаращенко, І.І. Карабаєва, О.В. Коваленко, Н.В. Кудикіна, О.В. Мартинчук, М.А.Машовець, А.В. Пасічник, О.А. Половіна, І.Є. Товкач, Л.Я. Шипіло; за заг. ред.Н.В. Кудикіної; [укладач Половіна О.А.]. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 219 с.
19. Каплиенко В. В. Мультипликация в системе подготовки менеджеров проектов/ В. В.Каплиенко // Восточно-Европейский журнал передовых технологий. Интегрированное стратегическое управление, управление проектами и программами. – 2010. – №1/3. – С. 6–8.
20. Качеровська Т. В. Навчально-ігрове проектування у професійній підготовці майбутніх менеджерів організацій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Т. В. Качеровська. – Одеса, 2005. – 21 с.
21. Колонтаевская Е. А. Проектная деятельность социального педагога: Программа учебной дисциплины [Электронный ресурс] / Е. А. Колонтаевская. – Режим доступа : http://socpedagogika.narod.ru
22. Кузнецов Г. Науково-методичні та соціально-педагогічні аспекти безперервної освіти в контексті Болонського процесу / Г. Кузнецов, Т. Калюжна // Вища освіта України. – 2006. – № 1 (19). – С. 75-79.
23. Ломонова М. Ф. Методика диагностики творческого отношения студентов к учению: учебное пособие / Под ред. З. Н. Курлянд. – Одесса: Южноукр. Гос. пед. унив. им. К. Д. Ушинского, 1998. – 58 с.
24. Мельничук І. М. Теорія і методика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників засобами інтерактивних технологій у вищих навчальних закладах: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / І. М. Мельничук; Тернопіль, 2011. – 584 с.

25. Методичні рекомендації до Програми виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» – 3-є вид., доопр. та доповн. - К.: Київ. ун-ті мені Б. Грінченка, 2012. – 400с.
26. Міжнародні освітні програми та проекти в Україні / [упоряд. О. А. Кузнєцова; за заг. ред. Б. М. Жебровського]. – К. : Знання, 2007. – 48 с.
27. Подобєдова Т. Ю. Підготовка майбутніх вчителів гуманітарного профілю до педагогічного проектування: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. н. : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Т. Ю. Подобєдова. – Л., 2005. – 21 с.
28. Поліщук В. А. Теорія і методика професійної підготовки соціальних педагогів в умовах неперервної освіти: монографія / За ред. Н. Г. Ничкало. – Тернопіль: ТНПУ, 2006. – 424 с.
29. Панов В. І. До проблеми психолого-педагогічного проектування та експертизи освітнього закладу / В. І. Панов // Психологічна наука і освіта. – 2001. – № 2. – С. 14–20.
30. Формування проектної команди : робоча навч. прогр. та метод. рек. з проведення практ. занять з дисципліни для слухачів ден. і заочн. форми навчання спец. 8.000003 «Управління проектами» / уклад. К. В. Пєклун. – О. : ОРІДУ НАДУ, 2010. – 20 с.

10.3. Інтернет-ресурси

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon3.rada.gov.ua
2. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – http://www.nbuv.gov.ua/
4. Освітній портал «Педагогічна преса» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pedpresa.ua/185635-osvityan-zaproshuyut-na-vseukrayinskyj-naukovo-praktychnyj-seminar-web-stem-shkola-2017.html
5. Освітні проекти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.facebook.com/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8-734064553392340/
6. Портал современных педагогических ресурсов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://intellect-invest.org.ua/rus/library_shool_books/
7. Бібліотека КПІ ДВНЗ «КНУ» http://kdpu-library.ucoz.ru/
8. Бібліотека українських підручників http://pidruchniki.ws/
9. Графік проведення тренінгів та майстер-класів ОСВІТНІЙ WEEKEND [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.airo.com.ua/grafik-provedennya-treningiv-ta-mayster-klasiv-osvitniy-weekend/
10. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського – http://www.dnpb.gov.ua
11. Державна науково-технічна бібліотека України: – http://gntb.gov.ua/ua/
12. Програма MS Project [Електронний ресурс] // Офіційним сайт IT-компанії Microsoft. – Режим доступу: http://www.microsoft.com.
13. Методичні рекомендації щодо впровадження STEM-освіти у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах України на 2017/2018 навчальний рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.imzo.gov.ua
14. Український проект «Якість освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.yakistosviti.com.ua
15. Центр інноваційної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.facebook.com/CentreInnovativeEducation/